

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 947-1940)

Originalt emne

Havnen

Havnen/Havnearbejdet, Havneudvidelse

Uddrag fra byrådsmødet den 5. december 1940 - side 20

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 947-1940)

Indstilling fra Havneudvalget angaaende Anlæg af Industrihavn Syd for Havnen.

Fra Havneingeniøren forelæa følgende Forslag:

FORSLAG

til

Anlæg af en Industrihavn Syd for Havnen.

"Da Interessen for store Arealer til Industribrug i Nærheden af Kaj med passende Vanddybde har været stor i det sidste Aar, og da store Virksomheder tidligere har maattet afvises, fordi man ikke havde de nødvendige Arealer, har man undersøgt, hvilke Muligheder der er for at fremskaffe saadanne Arealer i nær Forbindelse med Kaj. Resultatet er blevet et Forslag til en Udvidelse af Havnen imod Syd som vist paa vedlagte Plan Nr. 5684. Grunden til, at der ikke er udarbejdet Forslag til et saadant Anlæg imod Nord, er den, at Arealet imellem den nuværende Kystlinie og 7m Kurven - imod Syd begrænset af en Tangent til denne Kurve i Retning af Oddervej - Syd for Havnen er ca. 140 ha, medens Arealet imellem Kystlinien og den samme Kurve Nord for Havnen ud til den permanente Badeanstalt kun andrager 35 ha, eller - hvis man gaar helt ud til Skellet ved Riis Skov- ca. 75 ha.

Den første Udbygning af Forslaget - paa Planen indrammet med en rød Streg - begrænses mod Sydøst af et Kystværn, der begynder ved Strandvejen omtrent ud for Oddervej, og som fortsætter som Bølgebryder mod Nordøst langs 7 m Kurven til Havneindsejlingen. Mod Nordøst begrænses Landvindingen af et midlertidigt Kystværn, der udgaar fra Østre Kystværnsvej ud for Enden af Slippen, Naar man har valgt at lade det sydøstre Kystværn begynde ud for Oddervej, er Grunden den, at man derved venter at blive fri for Gene fra opdrivende Tang, - en Gene, som sikkert maa ventes, hvis det nye Kystværn tilsluttes Strandvejen ved et hvilket som helst andet Punkt, der ligger nordligere end det, man har valgt, idet der da fremkommer en Vinkel, i hvilken Tangen vil samles. Den paa Planen med gul Farve viste sydvestligste Del af Landvindingen, hen over hvilken Forlængelsen af Kommunens to Overfaldsledninger skal føres, tænkes ikke opfyldt i hele sin Udstrækning med det samme, men først efterhaanden som der bliver Brug for den.

Inden for disse Yderværker tilvejebringes et 200 m bredt og 470 m langt Bassin, fra hvilket der føres et 120 m bredt og ca. 370 m langt Bassin omtrent imod Vest og - langs Dækmolen - en Slip af samme Bredde imod Sydvest,

Vanddybden tænkes, da der til en saadan Havn ikke ventes større Skibe, gjort 7,5 m.

De Omkostninger, der vil være forbundet med første Udbygning, anslaaes ifølge vedlagte kalkulatoriske Overslag til ca. 19,5 Mill. Kr., hvortil kommer Udgifter til Forlængelse af Kommunens Kloaktrykledning, der anslaaes til 561000 Kr. og af 2 af Kommunens Overfaldsledninger, anslaaet til 310000 Kr., i alt altsaa 871000 Kr.

Ved den første Udbygning opnaas en samlet Kajlængde paa 1310 m., et nyttigt Vandareal paa 16 ha og et Landareal paa 62 ha.

Hvis Havnen udbygges mod Nordøst som vist punkteret og sværet med grøn Farve paa Planen, kan man opnaa en samlet Kajlængde paa 2120 m, et nyttigt Vandareal paa 28,5 ha og et samlet Landareal paa 90 ha. For sidstnævnte Udbygning er der dog ikke udarbejdet Overslag.

Det kan oplyses, at der til første Udbygning vil medgaa:

ca. 5350 t. Jern å 400 Kr. 2. 140000,00 Kr.

ca. 300 m² Tømmer å 150 "45000,00"

Ialt ca.. 2. 185000,00 Kr.

Resten af Overslagssummen skal bruges til danske Materialer og Arbejder.

Endvidere skal oplyses, at det skønnes, at Arbejdslønnen paa Arbejdspladsen og i Stenfiskerfartøjer antagelig vil blive

ca. Kr. 4. 590500,00

II

Kalkulatorisk Overslag til Forslag I's første Udbygning.

480000 m3 Uddybning til - 7,8 m og Klapning á Kr. 2,50 . 1,200000,00 Kr.

3.000000m 3 Opfyldning med Sand fra Søen á Kr. 2,00 . 6.000000,00"

200000 m3 Opfyldning fra Afgravning ved Skanderborgvej á Kr. 3,30..... 660000,00"

1040 m Permanent Bølgebryder paa 7,5 m Vand af Jernbetonsænkekasser á Kr. 4300,00

4. 472000,00 " 180 m Midlertidige Dækmoler paa 7,5 m Vand af Jernbetonsænkekasser á Kr. 4300,00774000,00"

480 m Dækmole af Sten og Pæle paa 4,75-6,25 m Vand

a Kr. 2500,00 1. 200000,00"

At Overføre: 14. 306000,00 Kr.

Overført: 14. 306000,00 Kr.

410 m Kystværn af Sten og Pæle paa 0-4,75 m Vand

á Kr. 600,00 246000,00"

1510 m Jernbetonbolværk paa 7,5 m Vand á Kr. 2000,00 . 3.020000,00

67000 m2 Gadeanlæg, incl. Ledninger og Lysanlæg á Kr. 25,00..... 1.

675000,00"

6100 m Sporanlæg á Kr. 100, hvoraf D. S. B. ventes at betale Halvdelen á Kr. 50,00

305000,00"

19. 552000,00 Kr.

Hertil kommer:

850 m kommunal Kloaktrykledning á Kr. 660 561000,00

1000 m kommunal Kloakoverfaldsledning å Kr. 310310000,00 871000,00"

lalt 20. 423000,00 Kr.

Fra Havneudvalget forelaa følgende Indstilling: "Da der ifølge Meddelelser i Dagspressen skal være Interesse for Havnearealer til forskellige større Industrivirksomheder, har Havneudvalget ladet Havneingeniøren undersøge, om der er Mulighed for at tilvejebringe saadanne Arealer her.

Resultatet af denne Undersøgelse er blevet vedlagte foreløbige Projekt til en Industrihavn med 7,5 m Vanddybde Syd for Havnen. Som det fremgaar af den til Projektet hørende Beskrivelse med kalkulatorisk Overslag, omfatter første Del af Projektet - den med rødt farvelagte - en samlet Kajlængde paa 1510 lbm, et nyttigt Vandareal paa 16 ha og et samlet Landareal paa 62 ha, og de Omkostninger, som vil være forbundet med Fuldførelse af denne Del af Projektet, anslaaes til ca. 19,5 Mill. Kr., hvortil maa lægges ca. 870000 Kr. til Forlængelse af Kloaktrykledning og to Overfaldsledninger. De dækkende Værker omkring Havnen anslaaes til ca. 6. 700000 Kr., Uddybning og Opfyldning til 7. 860000 Kr., Kajerne til godt 3 Mill. Kr. og Gade- og Sporanlæg til ca. 2 Mill. Kr. Medens det vil være nødvendigt af anvende hele Beløbet til dækkende Værker, vil Bolværker, Opfyldning samt Gade og Sporanlæg selvfølgelig i nogen Grad kunne tilvejebringes, efterhaanden som der viser sig Anvendelse for dem.

Idet Havneudvalget tillader sig at fremsende Projekt til det ærede Byraads Behandling, skal man tillade sig at foreslaa, at det undersøges, om Staten - for at skabe Beskæftigelse - er interesseret i at yde Tilskud til Gennemførelse af Projektet, og i bekræftende Fald, hvort stort et Tilskud der kan opnaas.

Efter Havneingeniørens Oplysning skal der indføres Jern og Tømmer til et Beløb af ca. 2,2 Mill. Kr., og den Arbejdsløn, som vil komme til Udbetaling her, dels paa Arbejdspladsen og dels til Stenfiskerfartøjer, anslaaes til at ville andrage godt 4,5 Mill. Kr."

Borgmesteren meddelte, at allerede for længe Siden havde der været Tale om at fremskaffe Arealer til Industribrug. Man havde gennem mange Aar udvidet og forbedret Havnen for ca. 1 Mill. Kr. aarlig, men der manglede stadig Arealer til Fabrikker. Der havde været Tale om baade et Koksværk, et Staalvalseværk og et Olieraffineri. Der havde været nedsat en Kommission, der havde beskæftiget sig med Planer til en industriel Udvikling; det havde været drøftet at oprette 2 Koksværker, hvoraf det ene skulde ligge i

Frederiksværk, og man burde nu arbejde for at faa det andet til Aarhus. Man stod overfor en betydelig Udvidelse af Gasværket i Aarhus, men de Koks, der produceredes paa almindelige Værker, var bløde Koks, der egnede sig til Kakkelovsfyring, hvorimod de haarde Koks eller Cinders, der brugtes til Centralvarme, maatte indføres fra Udlandet. Paa et Koksværk kunde man faa 70 % Cinders af Kullene foruden forskellige Biprodukter, og man kunde spare en stor Del af Indførselen af Cinders. Alle disse Forhold var drøftet i Havneudvalget, og der var udarbejdet flere Projekter, hvoraf man anbefalede det foreliggende, der bestaar af en Havneudvidelse mod Syd. Der havde været nogen Ængstelse for at ødelægge Strandvejen, men efter Forslaget vilde Forholdene blive mere tiltalende end nu, idet en Kystsikring helt ud til Oddervejen vilde forhindre, at Tang og Smuds samler sig ved Stranden. Direktør Juncker paa Oliefabrikken havde været Medlem af Kommissionen, og han havde været med til at præge Forslaget, saa den moderne Industris Ønsker kan blive opfyldt. Projektet var anslaaet til ca. 20 Mill. Kr., men disse Penge skulde jo fordeles over en Aarrække. Nu havde man en Plan over, hvorledes Udvidelsen kan ske, og efter Forslaget vilde der baade skaffes Arbejde og Arealer til Industrien. Nu vilde det altsaa blive undersøgt, hvilket Tilskud der fra Statens Side kan paaregnes hertil.

Havneingeniør Gebauer gennemgik Projektet under Henvisning til de ophængte Tegninger. Man havde først tænkt at begynde Opfyldningen udfor Filtenborgs Plads; men saa vilde der dannes en spids Vinkel, hvor der vilde samles Tang og Affald fra Overfaldsledningerne, og det vilde blive meget uheldigt. Derfor burde man som foreslaaet begynde helt ude ved Oddervejen. Indenfor dette Kystværn skulde der fyldes op og laves en Strandpark langs Strandvejen, og der var ogsaa Plads til et Rensningsanlæg. Taleren gav derefter en Oversigt over den paatænkte Havns Udstrækning og Dybdeforhold.

I. C. Sørensen bemærkede, at Forslaget var i høj Grad betinget af, hvorledes Fremtiden vil forme sig; men Taleren vilde understrege Borgmesterens Bemærkninger, som traf det helt rigtige. Hvis Aarhus skal have en Industrihavn, saa var her et Projekt, som kunde udføres, naar Tiden var moden dertil. Aarhus havde egentlig i længere Tid savnet Arealer til Fabriksbrug, idet der næsten kun fandtes det Stykke, som var forbeholdt Oliemøllen til Udvidelser, og enkelte Industrier var af den Grund ikke kommet til Byen. Dernæst havde det været rart, om man i Aarhus havde haft Virksomheder, der kunde knyttes til de paatænkte Anlæg. Nogle af de Forslag, som havde været fremme, var dog ved at svinde lidt i Horisonten; det gjaldt saaledes Staalvalseværket, som man havde tænkt skulde ligge i

Aarhus, og et Olieraffinaderi fik først Betydning, naar Krigen var forbi. Skulde der anlægges to Koksværker i Landet, burde Aarhus i hvert Fald have det ene. Det vanskeligste ved Situationen i Dag var altsaa, at man ikke ved, i hvilket Omfang Aarhus i Fremtiden vil blive Industriby. Angaaende Strandvejen, saa maatte man sige, at Havnen ikke kan lægges andre Steder, og det var en væsentlig Forbedring, at der vilde blive lavet en Strandpark fra Filtenborgs Plads til Holmevej. Taleren kunde paa Gruppens Vegne anbefale, at der arbejdes videre med Projektet og undersøges, i hvilket Omfang der kan faas Statstilskud dertil.

Borgmesteren var enig med Landsretssagfører Sørensen i, at det først og fremmest gjaldt om at have Grunde at anvise Industrien, og hvis der kunde faas Statstilskud til Projektet, kunde man i hvert Fald gennemføre en Del af det. Der var vist i Byraadet Enighed om Forslaget.

Indstillingen vedtoges.